

ÎNCHEIERE

31 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Svetlana Filincova

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Inspectoratul General al Poliției, reprezentat de Ana Rusu,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Aurelian Enachi împotriva Inspectoratului General al Poliției cu privire la încasarea indemnizației unice la concediere și a penalității,

împotriva deciziei din 14 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne și s-a menținut hotărârea din 07 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care s-a admis parțial acțiunea depusă de Aurelian Enachi,

constată:

La 16 noiembrie 2015, Aurelian Enachi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne (denumirea prescurtată IGP al MAI) cu privire la încasarea indemnizației unice la concediere și a penalității.

În motivarea acțiunii a menționat că, în baza ordinului MAI nr. 352-ef. emis la 13 iunie 2014 de IGP al MAI, a fost încetat contractul individual de muncă a ofițerului de urmărire penală al Secției urmărire penală al Inspectoratului de Poliție Ungheni al IGP al MAI, Aurelian Enachi, în cadrul serviciului de poliție, cu dreptul de a primi pensia pe linia MAI și achitarea indemnizației unice de concediere în conformitate cu art. 65 alin. (2) din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul poliștilor.

Reclamantul a indicat că din conținutul calculului efectuat de IGP al MAI rezultă că ultimul trebuia să-i achite indemnizația unică de concediere în cuantum de 14 salarii lunare, ceea ce constituie suma totală de 72 905 lei. Conform prevederilor Codului muncii, această indemnizație trebuia achitată imediat în ziua eliberării din serviciu.

La 08 iunie 2015, pe contul său bancar deschis la BC „Banca de Economii” SA, filiala nr. 46 Ungheni, au fost transferați doar 59 782,10 lei din suma totală de 72 905 lei, diferența de 13 122,90 de lei fiind reținută ca impozit pe venit.

Reclamantul a opinat că, la caz, reținerea impozitului reprezintă o încălcare a legislației, din motiv că la momentul când urmă să i se achite indemnizația unică de concediere, suma menționată nu era supusă impozitării.

Mai mult decât atât, chiar și achitarea sumei de 59 782,10 lei a fost efectuată cu o întârziere de 345 de zile. Nefiind de acord cu cuantumul sumei achitate, s-a adresat către Ministerul Afacerilor Interne cu cerere, prin care a solicitat achitarea sumei integrale a indemnizației unice, conform art. 143 și art. 330 alin.(2) din Codul muncii.

Prin răspunsul nr. 34/2-E-294/15 eliberat la 17 iulie 2015 de IGP al MAI, i-a fost refuzată achitarea integrală a sumei indemnizației unice, invocându-se faptul că reținerile s-au efectuat în conformitate cu legislația și actele normative în vigoare.

Astfel, reclamantul a apreciat ca fiind nefondat răspunsul IGP al MAI și respingerea achitării integrale a indemnizației unice de concediere.

Subsecvent, a invocat că, prin prisma art. 330 alin. (2) din Codul muncii, IGP al MAI urmează să-i plătească suplimentar 0,1% din suma neplătită în termen, pentru fiecare zi de întârziere.

În această ordine de idei, reclamantul Aurelian Enachi a solicitat încasarea din contul IGP al MAI în beneficiul său suma de 13 122,90 de lei, ca sumă impozitată ilegal, și suma de 25 152 de lei, cu titlu de penalitate pentru perioada 23 iunie 2014 – 08 iunie 2015.

Prin hotărârea din 10 noiembrie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, (f.d. 64, 68-72), s-a admis acțiunea depusă de Aurelian Enachi și s-a încasat din contul IGP al MAI în beneficiul lui Aurelian Enachi suma în mărime de 13 122,90 de lei, ce constituie suma impozitată neîntemeiat din indemnizația unică de concediere și suma de 25 152 de lei, ce constituie penalitatea în mărime de 0,1 % calculată pentru reținerea achitării indemnizației unice de concediere în mărime de 72 905 lei, pentru perioada 23 iunie 2014 – 08 iunie 2015, iar în total suma de 38 274,90 de lei.

Prin decizia din 28 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 106, 107-112) s-a admis apelul declarat de IGP al MAI și s-a casat hotărârea din 10 noiembrie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, cauza fiind remisă la rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

În consolidarea soluției sale, instanța de apel a reținut că prima instanță nu s-a expus asupra tardivității acțiunii invocate de către reprezentantul pârâtului, prin prisma Legii contenciosului administrativ.

La fel, instanța de apel a reținut că prima instanță nu a luat în considerare explicațiile reclamantului, precum că acțiunea urmează a fi examinată în procedura contencioasă, dar nu în procedura contenciosului administrativ. Or, obiectul litigiului deferit judecății îl constituie încasarea indemnizației unice la concediere, și nu contestarea unui act administrativ. Prin urmare, prima instanță a încălcat competența jurisdicțională de examinare a litigiului respectiv.

Rejudecând cauza, prin hotărârea din 07 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, (f.d. 124, 129-136 recto-verso) s-a admis parțial acțiunea depusă de Aurelian Enachi și s-a încasat din contul IGP al MAI în beneficiul lui Aurelian Enachi diferența indemnizației neachitată în mărime de 13 122,90 de lei, iar în rest, pretenția privind încasarea penalității în sumă de 25 152 de lei, s-a respins ca neîntemeiată.

Prin decizia din 14 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 156, 157-164) s-a respins apelul declarat de IGP al MAI și s-a menținut hotărârea din 07 septembrie 2017 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

Prima instanță și instanța de apel și-au întemeiat soluțiile adoptate pe dispozițiile art. 10 alin. (1), art. 13 alin. (1) lit. c) și e), art. 34 alin. (1), art. 47 alin. (1) lit. c), art. 65 alin. (1) și alin. (2) lit. d) din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului; art. 143 alin. (1) lit. a), art. 330 alin. (1) lit. f) și alin. (2) din Codul muncii; art. 20 lit. g) din Codul fiscal, în redacția de până la intrarea în vigoare a modificărilor operate prin Legea nr. 71 din 12 aprilie 2015; art. 46 alin. (1)-(3) din Legea nr. 780 din 27 decembrie 2001 privind actele legislative; art. 3 și art. 57 alin. (1), (2) și (3) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014.

În consolidarea soluțiilor sale, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, și Curtea de Apel Chișinău au reținut că, în sensul art. 20 lit. g) din Codul fiscal (în redacția de până la intrarea în vigoare a modificărilor operate prin Legea nr. 71 din 12 aprilie 2015), în venitul brut nu se includ indemnizațiile de concediere stabilite conform legislației. Conform acestei norme, până la 01 mai 2015 indemnizațiile de concediere, la care se referă și indemnizația unică achitată în legătură cu pensionarea, nu se supuneau impozitării.

Astfel, instanțele inferioare au conchis că, indemnizația unică la concediere, achitată reclamantului nu urma a fi impozitată, deoarece conform art. 143 alin. (1) lit. a) din Codul muncii aceasta trebuia să-i fie achitată în ziua eliberării din funcție, adică la 23 iunie 2014, iar prin prisma Codului fiscal la acea dată indemnizațiile de concediere nu se supuneau impozitării.

Dealtfel, a fost notat faptul că, în situația în care indemnizația unică la concediere a reclamantului a fost achitată cu întârziere, abia la 10 iunie 2015, aceasta oricum nu poate fi supusă impozitării, deoarece conform art. 6 alin. (1) din Codul civil legea civilă nu are caracter retroactiv. Respectiv, în speță, se aplică normele legale în vigoare la 23 iunie 2014.

În privința capătului de cerere privind încasarea sumei de 25 152 de lei cu titlu de penalitate pentru neplata în termen a indemnizației, instanțele de fond au remarcat că pentru aplicarea acestei sancțiuni este necesară întrunirea unei condiții obligatorii, și anume stabilirea vinovăției angajatorului.

În acest sens, s-a constatat că IGP al MAI, în calitate de administrator de buget, în perioada aplicării bugetului provizoriu a fost în imposibilitate de a achita indemnizația de concediere lui Aurelian Enachi, care este o situație nouă și nu era aprobată în calitate de cheltuială a bugetului pentru anul 2015. Astfel, neachitarea în termen a indemnizației lui Aurelian Enachi a fost condiționată de aprobarea bugetului, care nu este în sarcina IGP al MAI, ci a altor organe de resort.

Cu titlu subsecvent, instanțele inferioare au apreciat ca fiind nefundate criticile IGP al MAI în partea omiterii de către reclamant a termenului de prescripție prevăzut de art. 14 și 17 din Legea contenciosului administrativ, la depunerea cererii de chemare în judecată. Or, obiectul acțiunii din speță constă în restituirea sumei reținută neîntemeiat ca impozit și încasarea penalității, reclamantul întemeindu-și acțiunea de drept în baza art. 143, art. 328, art. 330 alin. (2) și art. 355 din Codul muncii. Prin urmare, în speță, nu sunt aplicabile dispozițiile Legii contenciosului administrativ, invocate de IGP al MAI, or, obiectul acțiunii nu îl formează actele administrative emise de către IGP al MAI.

La 27 iunie 2018, Inspectoratul General al Poliției, reprezentat de Ana Rusu, a declarat recurs împotriva deciziei din 14 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a invocat încălcarea și aplicarea greșită a normelor de drept procedural și material, manifestată prin interpretarea în mod eronat a legii și aplicarea unei legi care nu trebuia aplicată.

Referitor la fondul cauzei, recurentul a opinat că întemeiat a reținut impozitul pe venit din indemnizația unică de concediere achitată lui Aurelian Enachi. Or, impozitul pe venit pentru persoanele fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător se calculează din venitul impozabil la data îndreptării acestuia spre plată, indiferent în care perioadă a fost calculat.

Astfel, în temeiul Codului fiscal, IGP al MAI a fost obligat să impoziteze venitul lui Aurelian Enachi obținut prin indemnizația unică de concediere, deoarece la momentul achitării nu mai era în vigoare și nu producea efecte juridice art. 20 lit. g) din Codul fiscal, și a fost obligată să aplice prevederile art. 18 lit. o) din Codul fiscal.

Mai mult ca atât, prin scrisoarea nr. 26-08/1-1-13-4998/4293 emisă la 14 mai 2015 de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat și scrisoarea nr. 26/08-1-1-08-5036/4364 emisă la 18 mai 2015 de Ministerul Finanțelor, s-a comunicat că prin modificările operate la Codul fiscal, începând cu 01 mai 2015, au fost abrogate prevederile lit. g) ale art. 20 din Codul fiscal, care stabileau ca tip de venit neimpozabil indemnizația de concediere stabilită de legislația în vigoare. Astfel, după 01 mai 2015, tipul dat de venit cade sub incidența art. 18 lit. o) din Codul fiscal, adică reprezintă sursă de venit impozabilă ce urmează să fie inclusă în venitul brut al contribuabilului.

La fel, recurentul a invocat faptul că instanțele inferioare nu au ținut cont de faptul că, prin prisma art. 332, art. 355 alin.(1) lit. a) și b) din Codul muncii, art. 267 alin. (1) și art. 272 alin. (1) din Codul civil, acțiunea din speță a fost depusă cu omiterea termenului de prescripție. Or, cererea prin care Aurelian Enachi a solicitat achitarea diferenței indemnizației unice a fost depusă la 07 iulie 2015, aceasta fiind respinsă prin răspunsul nr. 34/2-E-204/15 eliberat la 17 iulie 2015 de IGP al MAI, iar cererea de chemare în judecată a fost depusă abia la 10 noiembrie 2015.

Subsecvent, a relevat că instanțele de fond eronat au aplicat în partea termenului de prescripție extinctivă dispozițiile Legii contenciosului administrativ, or, odată ce raportul juridic litigios este guvernat de prevederile Codului muncii, respectiv și termenul de prescripție, inclusiv cel de prescripție extinctivă este guvernat de normele art. 355 ale aceluiași cod.

Recurentul IGP al MAI, reprezentat de Ana Rusu, a solicitat admiterea recursului și casarea integrală a deciziei din 14 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 07 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea depusă de Aurelian Enachi să fie respinsă ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție extinctivă prevăzut de art. 355 alin. (1) lit. a) din Codul muncii.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, acesta este inadmisibil, din motivele ce succed.

Articolul 431 din Codul de procedură civilă consemnează în alineatul (2) că, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);

a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

Prin prisma art. 434 în alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Instanța de recurs atestă că, în speță, calea de atac a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece din materialele cauzei nu poate fi stabilită data când decizia din 14 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău i-a fost comunicată IGP al MAI, iar drept consecință nu poate fi stabilit momentul când începe să curgă

termenul de exercitare a dreptului acestuia de a ataca hotărârea judecătorească.

In concreto motivelor inserate în cererea de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate. Or, conform prevederilor art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să fie dactilografiată și trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, argumentul ilegalității deciziei atacate, solicitările recurentei, propunerile respective.

Analizând cuprinsul cererii de recurs depuse de IGP al MAI, reprezentat de Ana Rusu, completul de admisibilitate evocă faptul că argumentele invocate în recurs, în esența lor, sunt similare alegațiilor inserate în cererea de apel motivată (f.d. 81-86). Astfel se deduce că cererea de recurs *de facto* este o transpunere a motivelor din cererea de apel. Prin urmare, acestea nu pot fi reținute de către completul de admisibilitate, deoarece recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat.

La acest capitol, instanța de recurs atestă că recurentul nu a evidențiat în cererea de recurs formulată memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se doar la reiterarea unor circumstanțe care au fost supuse examinării în ordine de apel.

În acest sens, urmează a se evidenția faptul că nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faprice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Astfel, este de menționat că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera nelegalitatea hotărârii.

În această ordine de idei, instanța de recurs constată că, argumentele invocate în cererea de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiul prevăzut de art. 386 alin.(1) lit. b) din Codul de procedură civilă, aplicabil doar procedurii de apel și nu se regăsesc în art. 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului. Ba mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma art. 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece IGP al MAI, reprezentat de Ana Rusu nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurentului și a reprezentantului acesteia cu soluția dată de instanțele inferioare, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt

în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de IGP al MAI, reprezentat de Ana Rusu, nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că prezenta cerere de recurs a fost depusă după ce IGP al MAI a avut posibilitatea de a fi auzit de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentului i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art.432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Inspectoratul General al Poliției, reprezentat de Ana Rusu, împotriva deciziei din 14 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în baza art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Inspectoratul General al Poliției, reprezentat de Ana Rusu, împotriva deciziei din 14 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Aurelian Enachi împotriva Inspectoratului General al Poliției cu privire la încasarea indemnizației unice la concediere și a penalității.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Svetlana Filincova